

Det var en gång tre jättesyskon, som bodde i den nuvarande Västra Sallerups socken. Där var två bröder som hette Salle och Vase och en systersyster som hette Tåbe.

*Jättarna
Vase, Salle
och Tåbe*

Salle bodde i den backe där V.Sallerup, ^{ligger} ~~men~~ Vase i den s.k. Vasevång där Eslövs station nu ligger och Tåbe bodde i Tåbelund där Eslövs stads villakvarter är beläget.

Alla syskonen ville bygga en kyrka. De försökte bygga denna på Tåbelund, men det arbete de utförde på dagen blev nedrivet på natten, så de sågo att det lönade sig icke att försöka med någon byggnad där.

Då tog Salle och byggde kyrkan på sina ägor och från honom härstammar namnet Salle-rup.

*Salle byggde
kyrkan*

När Vase såg att Salle ensam byggde kyrkan blev han förargad och sade: "Ja, du bygger kyrkan, men jag ska 'dra' folket.

Denna spådom ansågs gå i fullbordan när Eslövs stadshyr första bebyggelse kom att förläggas just till Vase-vång.

Tåbe tyckte inte om att se Lilla Harrie kyrka utan försökte förgöra denna. Fördenskull tog hon tre stora stenar ~~xxxixflåskarna~~. En i sänder tog hon dem i sitt flåskband och slungade dem mot kyrkan. Men di

*Tåbe söker
då med Lilla
Harrie kyrka*

ä no(nädde)inte fram, sade Sven Håkansson "udan hamna ett par hundra me-
ter frå kårkan. En leggor norr om väjen å en södor om. När Tåbe had ~~ett~~
slängt stenana, skålle hon gau å se ätte om di hade råmmad. När hon sau
att di ente de hade gjort, så satte hon se å vila. Övanpå stenen e mar-
ke ätte där hom har såded, å på sian e där marke ätte hinga häla, som
hon hade hållt ing te stenen.

En rullstensrevel, som gick fram genom Eslövs stad ungefär där polis-
stationen nu är belägen, sades ha burits dit av jättarna.

Spöke på Ellinge.

Bland folket i Ellingetrakten var tron på att det spökade på Ellinge
mycket utbrett
slott och ännu går talet om att den nuvarande innehavaren av godset
icke kan bo på slottet för att spöke huserar där.

I vad skepelse spöken uppenbarar sig visste inte Sven Håkansson, ej hel-
ler vem det är som tros spöka där.

Från Eslövs första bebyggelse.

Innan järnvägen byggdes fanns det bara ett par små hus där Eslövs stad

Skriv endast på denna sida!

*Stenen som bär
märke efter Tåbe*

*Spöke på
Kellinge*

*Eslövs be-
byggelse.*

*32 ämne
H. Janslunds bod
7. Sällskapet av.*

3241

*Hedvig Persson
1930.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nu ligger. Det var huvudsakligast mosshålor och sumpmark där staden vuxit upp. Den mesta jorden ägdes av en lantbrukare som hette Lars Persson. Sedan bandelen Lund-Höör 1858 öppnats för trafik växte samhället fort upp och 1865 hölls platsen ~~sk~~ första stormarknad.

*Verlöf be-
byggelse*

Då ~~sk~~ stormarknaderna var det synnerligen livlig kommers och folk kommo långa vägar ifrån färd att göra inköp.

*Stormark-
naden i Redö*

För ungdomarna i trakten var det en extra högtidsdag, men så var det också förutom bodar och stånd med allehanda grannlåter i, även nöjes-tillställningar med menageri, panoptikon, björnförare, apförelisare, positivspelare, vissångare med mycket annat i brokig omväxling.

Marknaderna voro också talrikt besökta av tattare och zigenare och ~~sk~~ dessa hade alltid sitt intresse hos den manlige ungdomen.

1896 härjades Eslöv av en förrödande eldsvåda.

Den började i ett tvätthuset där Rosenlunds bageri nu ligger. Det blåste stark östanvind och elden spred sig med förfärlig fart. Där var ett hus som hette Janslund, när det fått fast stöd elden rakt i skyn och sedan spred elden sig med en förfärande hastighet.

*Eldsvådan
i Eslöv 1896*

Husförhörsseder.

När prästerna i V.Sallerup och Remmar-löv höllo husförhör, brukade de låta dessa ambulera hos de rikaste bönderna i socknen.

Dit fick folket komma och förhöras i sin kristendomskunskap och när förhöret var över, bjödos präst och klockare och de förnämsta bland bönderna på middag på det ställe där husförhöret hölls. Vid dessa husförhörsgillen fick det inte snålas utan där vankades riklig ~~xxx~~ traktering av både vått och torrt.

Lerslående och lergille.

När en person skulle bygga och han därvid skulle uppföra s.k. kleneväggar hjälptes hela byalaget åt att uppföra dessa.

Lerslåendet tillgick på följande sätt. Dagen innan det egentliga arbetet skulle börja hämtade drängarna leran i lertaget. Detta var en gemensam egendom för hela byen. De lade leran i en bunke och när de hämtat så mycket, att de ansåg det skulle räcka slog man ~~slog man~~ vatten på denna och sedan körde man med hästar över den, så den blev sammanält till en tjock gröt.

Dagen efter denna behandling började det egentliga lerslåendet, vil-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Husförhörsseder.

*Förhöret
sin lerslående*

Lerslående

tillgick så, att man mellan det uppförda korsvirket fäste stakar på vilka leran, ~~skulle fästas~~ som blandades med lite långhalm, skulle fästas. För att få väggarna jämna på båda sidor, var där en piga eller gåradotter på var sida, en på ytter- och en på insidan av väggen och så bar drängar och gårasöner leran till flickorna som lerslogo väggarna. När väggen var uppförd skulle den putsas. Detta tillgick så, ~~och~~ *putsningen* man hade en s.k. "lersvätta" som doppades i vatten, varefter den fördes upp och ned först å ovan- och sedan å nederväggen.

Arbetet skulle i det närmaste vara slut till middag, det hade börjat mycket tidigt. När ~~vä~~ arbetet var fullbordat, gick var och en till sitt och tvättade och klädde om sig, sedan följdes både husbönder, barn och tjänare från det ställe där folket varit med och "lerslad" tillbaka till det ställe där arbetet utförts, för då skulle där hållas "lergille".

Här ~~vj~~öds nu på en riklig traktering och sedan roade man sig med dans och lekar i allmänhet ända till ljusan dag. *Lergille*

Byspelemannen ~~sted-för-musiken~~. Vanligen fanns där en sådan i varje socken och denne var alltid anlitaad när någon festlighet skulle gå av stapeln! Han brugte å ha sin fiol i en "kalskingspåse" må toed ud-får", sade Sven Håkansson.

Maltporkning.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När maltet skulle beredas lades det först i stöp i ett kar. När det ~~är~~
legat där tills det var lagom blött lades upp på loftet för att gro.

*Maltpör-
kas.*

Sedan det grott körde man det till den för byn gemensamma maltpör-
kan där det lades upp för att torka. Här var särskilda gummor anställ-
da som stod för torkningen.

Den ugn vari man eldade när maltet skulle torkas kallades "galten".
På denna låg s.k. flagar på vilka maltet lades upp till torkning. När
det så fått den torkning, som ansågs nödvändig, hämtades det tillbaka
av ägaren.

Det var mycket noga vid torkningen av maltet, ty rördes det inte ordent-
ligt eller ~~om~~ där blev för varmt, blev det brännt och då var det oan-
vändbart till brygd.

Köket

kallades stersset i V. Sallerupstrakten.

Skred.

Ståne
Häijer
V. Sallrup
1930

upp. Halva Penna 3241

Boi. Socu Hålsaurson
f. 1846 i Tegelbo

Maran och Varulven.

I.

Orsaken till att folk blev mara eller varulv.

Fårr i värden hände de titt att en fölmär föla ude. De kånne då hån-
da att en havande kvenga, fårr å fau en lätt barnsäng, to se får å
spänna fölahammen övor ett par kröckor, å sin kröb hon ångor den. Men
de va en farli sag, fårr te straff fårr de kom glötten, som föddes ^{se å ble} en
mara om de ble en tös å en varulv om de ble en paug. De ansaus meed
syndit å göra så, å va där nån som feck reda på att nån hade gkort
så så töekte di de va faselit illa gjort.

Di som va maror ellor varulva, di va som vanlit fölk om daen, men om
natten ble di fårrvandlada.

Maran satte se på brösted på di som söv å hållt fårr mångch på dom,
så di kånne knappt ånna. Di vånnas farlit, men kånne bara gi stönane
ifrå se. Va där nån som hörded å fårrsto att de va maran, som re'en,
kånne han befrian mä å si namned. När di hade kallad en ve namn släpp-
te maran sitt tag.

Varulven hade glödane öven å tånga. Han sprant omkræng om nättorna
å överfallt havane kvengor om di kom i hans väj.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vaiför ees
daen blev
maran ees
varulv.

Maran

Varulven

8 *Skiva Uppsala V. Sallerups 3241* *1798 av Kalle Braten*
1802 av Sven Håkansson
1846
Träden, som höggos ned vid Karl XI-s högkvarter.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid det beryktade slaget vid Lund den 4 dec. 1676, såges Karl XI ha haft sitt högkvarter å Benstorp eller Slättäng. Detta hade danskarna fått reda på. ~~Såsom~~ Kännetecken på gården var, att där skulle finnas mycket höga träd omkring den. För att förvilla danskarna, så att de ej skulle komma dit och tillfångataga konungen högg man ned träden, så kunde ~~danskarna~~ ej känna igen den gård där Karl XI befann sig.

Karl XI's högkvarter

Tattarnas framfart var en skräck för befolkningen.

Tattarna voro förr i världen landsbygdens skräck, ty de foro omkring ~~her~~ och pockade och tiggde, för att få vad de till sin nödortft behövde och kunde de komma åt, så stulo de vad de kommo över. En historia om ett tattardåd i Nöbbelöv (V. Sallerups socken) då en gammal man blev mördad av en tattare fortlever ännu, och jag vill försöka återge den efter Sven Håkanssons berättelse.

Tattarna en skräck för folk

De va nån gång på 1800-talet. Där va en gammal ångantagsman i Nebbele som hede Per Nelssen, som ble mårdad av en tattor, som di kalla får

Jens Stud och mårdad i Nöbbelöv

Jens Stud, farr han hade en gång ståled en stud. Per Nelsven hade ett

plassen i Stora Harrie. När han hade ståled studen feck han spö.

Rackaren.
 6666

Sven Håkansson berättar, att det fanns en rackare ~~per~~ förx varje härad.

Detta var dock något olika. Under 1800-talet fanns där en rackare i Harjagers härad som hette Nyström. Denne, som bodde i Söderviddinge, hade en son, som var en mäkta fin herre. På den tiden fanns inga egentliga vetrinärer och därför var ~~h~~ denne rackare anlita i hela häradet när lantbrukarna skulle ha kasturerat hästar.

Stejlabacken.
 6666

Den s.k. Stejlabacken i Gårdstånga var spöbacke.

När smittkopporna grasserade.

Smittkopporna grasserade svårt på senare hälften av 1850-talet. På de hus där det fanns någon sjuk, satte man lappar utanpå dörrarna där det stod att smittkoppor fanns och då vågade ingen gå dit.

 Skriv endast på denna sida!

Rackaren

*Stejlabacken
 i Gårdstånga*

Smittkopporna

Sven Håkanssons berättelse om när prosten Brommè miste tal-
förmågan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Historien om ^{när} Prosten Brommè miste sin talförmåga på predikstolen i V.Sallerups kyrka tycks alltjämt leva kvar i folktraditionen och har säkerligen en gång satt folkfantasierna i livlig rörelse. (Prosten Gustaf Brommè kom till V.Sallerup 1819, var riksdagsman 1828-30 och lämnade pastoralvården 1848. Cawallins Herdaminnen.)

Av Sven Håkanssons berättelse framgår att det icke endast ^{nu} berättelsen om talförmågans mistande, utan även andra saker ha berättats om denne prelat, om än man ej har haft riktigt klart för sig vad han hade försyndat sig med.

Enligt Sven Håkanssons berättelse skulle prosten Brommè ha försyndat sig på något sätt vid riksdagen, så att han måste rymma från Stockholm. Under sin vistelse vid riksdagen hade han en broder, som tjänstgjorde i hans ställe i ~~Re~~ Väsallerups och Remmarlövs församlingar.

När denne efter ganska kort tid avled, skrev Prosten B. sig själv i Kyrkoböckerna såsom död och skickade dessa uppgifter till Stockholm, så att något åtal eller eftersökning efter honom givetvis ej kom till

Prosten
Brommè

Prosten Brom-
mè uppgift
f. a. ö. v.

stånd.

Då en riksdagsman från Lilla Harrie var hemma på besök fick han veta att det ej var prosten Brommè, som var död. När han återkom till Stockholm var det någon som nämnde något om prosten Brommè. Då sade riksdagsmannen från L. Harrie, "Han är visst inte död, för jag såg honom när jag var hemma."

När konung Oscar I fick vetskap om detta kallade han prosten Brommè till sig. Då bad en son till denne, ~~att få företa~~ som var musiker och spelat i kungliga hovkapellet tillsammans med Ole Bull, att få företa före fadern. Detta beviljades honom.

När han kom inför konungen föll han på knä för denne och bad att han skulle få dö i faderns ställe. Konungen blev bevekt av sonens bön och offervilja och benådade fadern.

En nyårsdag då prosten Brommè stod på predikstolen i V. Sallerups kyrka, blev han helt plötsligt mällös. Åhörarna förstodo ej vad som kom åt presten, men en kvinna som hölls för att vara lite konstig, pekade på presten och sade, "Se, Se," men vad hon såg sade sig Sven Håkansson aldrig ha hört. Trots att han återfick talförmågan predikade han aldrig mera i sina församlingar. En och annan gång kunde det hända att han ~~xxx~~ förrättade altartjänst. Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Prosten Brom-
mè befinner
siga i livet*

*Sonen var
för företa,*

*Prosten B.
mistec tal-
förmågan,*